

Naš kmet.

(Opombe, pisane od kmetijske roke.)

I.

K članku v »Slov. Gospodarju« z dne 20. marca dovolite meni, kmetu, ki že 66 let živim v tem stanu, te-le opombe:

Da leze dandanes kmet nehote v dolgove, so največ krive neprimerne cene vsega tega, kar kmet proda, proti cenam tega, kar kmet kupiti mora. Ko sem jaz začel gospodariti, sem prodal vole za 600 do 800 kron, sem si kupil potem manjše vole za 400 do 450 kron, blaga za obleko za 6 do 10 ljudi od 60 do 100 kron, plačal davek, obresti, delavce itd. in mi je še denarja preostalo. N. pr.: kupil sem takrat 1 komad platna 72—75 m za 28 do 36 kron. Danes prodam take vole za 30.000 do 50.000 kron, pa če hočem toliko blaga kupiti, kakor sem ga poprej dobil za 60 do 100 kron, moral bi izdati ves volovski izkupiček, pa bi še ne bilo dovolj. Torej kaka velikanska razlika! Tudi nima kmet vsako leto volov na prodaj, posebno manjši kmetje ne, potrebe pa osanejo ene in iste vsako leto. Vrh tega tudi pride skoro vsako leto kaka uima, toča, mráz, suša, mokrota, nesreče pri živini ali družini, da pride kmet še v večje stiske.

Zaslужek z vožnjo, odkar so železnice in avtomobili, je kmetu ves odvzet. Prej če mi je bilo treba denarja n. pr. za sol itd., sem šel z vozom eden dan in sem zaslužil za vrečo 100 kg soli in še več. Danes ni več zaslužka in če bi bil, koliko dni bi se moral muditi, da bi zaslužil za 100 kg soli ter da bi še ostalo!

Ko sem šel ženitno pogodbo delat, sem plačal 14 kron, danes pa plačam 3000 dinarjev in če meniš, da je le preveč, dobiš odgovor: »Imam pravico toliko računati!«

Veliko primerov bi lahko navedel, ki so vzrok, da kmet v dolgove leze, pa to naj zadostuje, ker bi moje pisanje bilo za list preobširno. Omenim samo, ako bi država uradnikom odvzela polovico mesečne plače, bi oni, kljub vsej svoji izobrazbi lezli nehote v dolgove, ker ne bi dobili toliko, da bi krili svoje potrebe. Tako je tudi pri kmetu. On ne skupi toliko, da bi kril neizogibne potrebe, kako si naj potem nabavi potrebnih umetnih gnojil, strojev itd.; nobena izobrazba mu ne pomaga, če nima denarja.

Iz tega se torej razvidi, zakaj danes kmet izsekava gozdove, če jih ima, in zakaj leze v dolgove. Poprej nekaj nam ni bilo treba izsekavati gozdov, ker so bile cene tega, kar je kmet kupil, primerne cenam za to, kar je prodal, ni bilo tako raznovrstnih davkov, pristojbin, carin itd. Tako je mogel iz skupička dati kaj na stran, a sedaj je že prihranke izdal in porabil, začel gozde izsekavati, dokler bo kaj lesa, potem bo šlo pa posestvo. Tako je in ne bo boljše, dokler ne bodo cene tega, kar smet proda, primerne cenam za to, kar mora kmet kupiti.

A. B., kmet.

II.

V »Slov. Gospodarju« z dne 20. marca se je sprožilo vprašanje, zakaj je

danes za kmeta tako slab položaj. — Vzrok je ta: Vse, kar kmet proda, ima tako nizko ceno, da se gospodarski proračun ne da spraviti v ravnotežje, ter se ne doseže kritje za hrano, obleko, orodje, popravo poslopja, plačevanje davkov in drugih doklad, ki se nakladajo kmetom. Ako vladajo neugodne razmere v pokrajinah in krajih z rodovitno zemljo, kaj bi morali reči mi, ki živimo v tako goratem kraju, kakor je Solčava! Pri nas ni dovolj rodovitne zemlje, pač pa dosti snega, odnosno deževja, včasih pa hude suše. Sejati je treba le take pridelke, ki jim manj škoduje sneg in ki hitreje dozori; najboljši je krompir, ki ga lahko tudi izpod snega kopamo, kar se tudi žal mnogokrat zgodi. Ker je tukaj planinski svet, moramo pač vsako leto dosti kupovati, navadno in prav gotovo koruzno in pšenično moko, ki se tu pri nas sploh ne da pridelati. Kakšne dohodke pa imamo proti tem stroškom? Le težko se dobi toliko pri živini in lesu, da se krijejo najnujnejši stroški. Les imamo tako oddaljen, da ga tam, kjer je rasel, ne more nobeden višje računati kot 25 Din kubični meter. Poleg tega nam manjka izobrazbe, da bi se znali prav ustavljati tistim, ki nas izkoriščajo, izrabljajo in odirajo. Tudi letošnja zima nas je hudo pritiskala, mnogi so silno ozebli v noge in roke, da se jim je koža olupila od mráza. Mnogi so skoro postali nesposobni za delo. Ker je tudi zmrznil mnogim družinam krompir, da ga še za seme ne bodo imeli, je pogled v bodočnost vse drugo kakor rožnat.

I. P., Solčava.

Viničarski vestnik.

Kaj imam od strokovne organizacije?

Pogosto se sliši med viničarji dvomljivo vprašanje češ, zakaj je treba organizacije in zakaj plačujemo članarino. Toliko in toliko sem že plačal, pa še nič od tega nimam, niti podpore še dobil nisem. Tako se vprašuje pač samo nevednež in oni, ki je slep in gluhih ter ne razume, kaj se danes z njim samim pravzaprav godi.

Kdo pa je organizacija? Kdo je torej tisti, ki ne daje in ki ima za take ljudi premajhen pomen? Načelstvo, centrala, strokovni tajnik, odbori skupin in zaupniki niso še nobena organizacija, ampak samo izvršitelji volje članov. Organizacija v pravem pomenu besede je članstvo samo. Pri članstvu se organizacija začne, pa tudi samo tukaj neha. Kakšen je posameznik, taka je celota, taka je organizacija. Če posameznik samo špekulira, kje naj izkoristi ali nazaj izvleče tiste dinarje, ki jih plača kot članarino in če so vsi taki, potem se taka skupnost ne more vzdržati, organizacija ne razvijati. Kjer pa ima član zavest, da svoji organizaciji žrtvuje kar največ more, zato ker se za veda, da je ta strokovna organizacija njegova in brez nje biti ne sme in ne more, tam ima organizacija svoj najtrdnjši temelj obstoja in napredka. Mi viničarji smo od prvega do zadnjega sami reveži. Morda se komu posreči, da včasih svojo revščino na zunaj

vsaj nekoliko zakrije, sploh pa se to ne da, zato smo si vedno vsi enaki. Tako je torej naša strokovna zveza viničarjev — organizacija revežev, beračev, zapuščenec, nemaničev itd., ki vsi skupja nič nimamo. Kdo pameten more tedaj zahtevati, da ga naj taka organizacija z vsem obiljem posiplje, — kdo more pričakovati tukaj le vednega profita. Vsak tak viničar, član organizacije, je na napačni poti in ustvarja rak rano v naši skupnosti, katero je treba brezpogojno odstraniti. Mi se združujemo zato, da se borimo proti profitarstvu nad človekom, zato torej ako hočemo doseči zmago, ne smemo biti sami bolj profitarški kakor naši nasprotniki.

Vsak oni viničar, ki pozna znamenje časa, katero kliče vsem delovnim stanovom k najtesnejši združitvi in vsak oni, ki je delal in še dela v organizaciji, ne bode pomišljal in si stavil vprašanja: zakaj organizacija, zakaj članarina. On se dobro zaveda, ako bi ne bilo strokovne organizacije, bi se za viničarje nihče ne brigal, nihče povedal v svet, nikdar, kako se viničarjem godi, kakšni so nekateri gospodarji, kakšna beda je med tem ljudstvom itd. Ako bi strokovne organizacije ne imeli, katera nas danes vse viničarje združuje, bi bili kakor čreda brez pastirja, izročena volčji nevarnosti in poginu. Bili bi brez vsake zaslombe, brez kažipota naprej v medstanovski borbi za obstanek. Nobenega viničarskega reda še dočakali ne bi in nikogar imeli, ki bi se zanj potegoval. Brez organizacije bi ne imeli podpornega sklada, iz katerega smo že toliko obupnih solza s podporami potolažili.

Starostnega sklada bi tudi ne bilo, torej sploh ničesar nikjer. Dejstva kakor številke govore, koliko koristnega za našo stanovsko splošnost in posameznika je naša strokovna organizacija že storila. Kdor pa tega razumeti ne more, naj si ne domišljuje, da je naša strokovna organizacija zanj premalenkostna ali brezkoristna, le vsak dotični sam, še je nezrel in tako zaostal, da niti razvoju lastnega stanu slediti ne more, kaj še le razvoju vseh ostalih za delavstvo nič manj važnih svetovnih dogodkov. Vsak tak je izgubljen in mu ni pomagati.

Listnica uredništva.

Sv. Jernej pri Ločah: Dopis nejasen in radi tega ni za javnost. — Iz Slov. goric: Ne razburjajte ljudi z razpravami o šmarnici. — Obrež pri Središču: Z vašo pridigo bi vaščane le še bolj razburkali. — Tešanovci: O žrebanju loterije gasilnega društva v Libeličah nam ni nič znano.

Vsi posestniki gozdov in lesni trgovci, pozor! Kupim vsako množino jamskega lesa za rudokope ter tudi vsako množino tesanega lesa. Kdo ima jamski les in tesan les, naj pošlje svoje ponudbe na naslov: Korošec Dragotin, Šmartno ob Paki. 383

Rogaška Slatina najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v maju, juniju in septembru! Zahtevajte prospekt! 341